

การทำตัวแบบจิ้งจก จะถือว่าเป็นการ ปรับตัวที่ดีหรือไม่

✧ เอก

ทุกคนคงรู้จักจิ้งจกว่ามันอยู่ในกลุ่มของสัตว์เลื้อย
คลาน แต่เป็นชนิดที่เล็กและอาศัยอยู่ตามบ้านเรือนของ
คน ลักษณะพิเศษของจิ้งจกก็คือ มันสามารถจะเปลี่ยน
สีของผิวหนังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ หมายถึงถ้า
มันอยู่บ้านมืดมันก็มีผิวหนังสีที่เหมือนสีของที่นั้น ถ้า
อยู่บ้านไม่ สีมันก็เข้มเหมือนสีไม้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันอัน-
ตรายที่จะเกิดขึ้น การที่มันสามารถทำเช่นนั้นได้ก็เพื่อ
พรางตาไม่ให้ศัตรูเห็น และขณะเดียวกันเหยื่อของมันก็
ไม่เห็นมัน มันก็รอดพ้นจากอันตราย และได้มีท้องอีก
ถ้วย

ถ้าจะพูดถึงการปรับตัวนั้นก็คือ การที่มันสามารถทำ
ตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ถ้าอย่างนี้จะหมายถึงว่า คน
ที่มีการปรับตัวก็คือ คนที่สามารถจะเข้ากับใครก็ได้
สถานการณ์สภาพแวดล้อมอย่างไรก็ได้ การทำงาน การ
อยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ จะเป็นใครก็ได้ ถ้าจะดูอย่างนี้เราก็

คือจึงจนตัวเอง แต่แท้ที่จริงแล้วในเรื่องของการปรับ
ตัวนี้ ผู้ที่ปรับตัวได้นั้นจะต้องพยายามทำตัวให้เข้ากับ
คนอื่นได้ แต่มีได้หมายถึงว่าจะต้องถูกกลืน หรือซาค
เอกลักษณ์ของตนเองไป การที่มีคำกล่าวที่ว่า "Stay
in Rome, do as the Romans do" หรือ "อยู่
กรุงโรมทำตัวให้เหมือนคนโรมันนั้น" มิได้หมายความว่า
เราจะต้องโอนสัญชาติหรือไปผ่าตัดเปลี่ยนแปลง หรือ
ทำนิสัยใจคอทุกประการให้เหมือนเขา เป็นแต่พยายามที่
จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมของเขา ไม่ใช่ยัง
คงนำขนบธรรมเนียม หรือวัฒนธรรมของเราไปใช้อยู่
เพราะแน่นอนว่า รูปร่าง หน้าตา ภาษาที่พูด ย่อมเป็น
เอกลักษณ์คงตัวของเรา ที่ใครๆ เห็นเขาก็ต้องรู้ว่าเรานั้น
ไม่ใช่คนโรมัน เป็นแต่ว่า ถ้าเขาทักทายด้วยการจับมือ
เราก็จับมือกับเขา จะไปไหว้เขาก็ผิดก็และเป็นการเป็น
เพราะเขาไม่รู้และต้องสำนึกว่าเรากำลังอยู่ที่ไหน กำลัง
ทำอะไร จะสังเกตเห็นว่าฝรั่งที่อยู่ในเมืองไทย เมื่อมีการ
แนะนำให้รู้จักกับคนไทย เขาจะไหว้ทันที คือเขามีการ
ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของเรา เพราะฉะนั้นการที่
เราอยู่เมืองไทย และยังมีกรจับมือด้วยไหว้ด้วยเวลามีพิธี
มอบของหรือพิธีการแจกอะไรต่างๆ นั้น จะเป็นอย่างไร
ก็ลองคิดดู

ที่นี้วกมาถึงเรื่องในชีวิตประจำวันคนที่ทำงานใน
สถานที่ต่าง ๆ ก็มีหลายแบบ หลายลักษณะ บางคนก็มี
ลักษณะเป็นคนแข็งเค็ดเคี่ยวยอมอะไรให้ใครไม่ได้เลย ถ้า
ทำอะไรแบบไม่มีอุคมคติ หรือเป็นคนที่เขาลงความเห็น
ว่าไม่ดี คนอื่น ๆ นั้นก็เป็นพวกหัวแข็งไม่ยอมลงใครเป็น
ตัวของตัวเองผิดก็ว่าผิด ถูกก็ว่าถูกตามที่ควร

พวกนี้จะเป็นจำนวนน้อยเพราะมักเป็นพวกไม่ได้ดี

เจ้านายไม่รัก เพื่อนไม่ชอบ เพราะยอมลงให้เขาไม่ได้
แต่เจ้าตัวเองเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เพราะนั่นคือเอกลักษณ์
ประจำตัวของเขา จะเรียกว่ามีการปรับตัวไม่ดีหรือไม่แน
นอนว่า ถ้าตามค่านิยมที่ให้ไว้พวกนี้ปรับตัวไม่ดีแน่
เพราะไม่สามารถทำตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม แต่เรา
ต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ มากกว่า ทำไมคนพวกนี้จึงไม่ยอม
ปรับตัว อาจจะเป็นไปได้ใหม่ว่า

1. ระบบการทำงานในที่ทำงานของเขา มีความไม่พอ
เหมาะพอดี
2. มีพวกคนอื่น ๆ ที่ประจบมากมายจนเขาคิดว่า ถ้า
ทำเช่นนั้นแล้วจะเป็นการลดเกียรติของตน จึง
ต้องทำให้ตรงกันข้ามเสียเลย
3. ไม่อยากเป็นจิ้งจก
4. เจ้านายเป็นคนชอบคนประจบสอพลอ เขาทำไม่
ได้ก็กลายเป็นพวกหัวแข็งไป
5. เขาเป็นคนแข่งกระด้างโดยนิสัย
6. ถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นตัวของตัวเอง ไม่ยอมเป็น
ทาสของความอยาก อำนาจ หรือ อามิส
7. มีทุกสิ่งทุกอย่างจะเป็นคุณวุฒิ ซาติวุฒิ ทวิพัสสม-
บติพอควรที่ไม่จำเป็นต้องแสวงหาด้วยวิธีการเอา
ใจเจ้านาย ฯลฯ

อีกประการหนึ่งของการปรับตัวก็คือ คนที่มีการ
ปรับตัวดี เป็นคนไม่มีปัญหาส่วนตัว และเป็นปัญหากับผู้
อื่น ดังนั้นถ้าพวกที่เรียกว่าหัวแข็งนี้ เขาสามารถอยู่ได้
ทำงานได้ โดยไม่มีความเดือดเนื้อร้อนใจ และไม่ได้ละ
กระระรานผู้อื่น ไม่ได้ตีหัวหมา ต่ำแม่ใคร เขาสบายใจใน
การที่สามารถดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ให้ถูก
กลืนหายไป ก็ย่อมเรียกได้ว่าเขามีการปรับตัวที่ดี

คนที่พูดถึงพวกที่มีการปรับตัวอีกแบบหนึ่ง คือ พวก
ที่เฉื่อยๆ เป็นกลางๆ เข้าได้กับทั้งฝ่ายหัวแข็งและจึงจก
พวกนี้จะมีมากในการทำงาน หรือที่ไหนๆ ก็ตาม เพราะ
เป็นคนตรงกลางปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนา คือ "เดิน
สายกลาง" ไม่มากไป ไม่น้อยไป พวกนี้จะอยู่และทำ
งานอย่างสบายๆ คือ เพื่อนไม่เกลียด เจ้านายก็เฉยๆ
ไม่ถึงกับรัก และไม่ถึงกับเกลียด เมื่อถึงเวลาพิจารณา
ความดีความชอบอย่างน้อยๆ พวกนี้ก็ยังมีเครดิตดีในสาย
ตาเจ้านายมากกว่าพวกหัวแข็ง เพราะอย่างน้อยๆ ก็ยัง
ทนดู และไม่ปัดขำปัดแข้งเจ้านาย

ส่วนพวกที่ทำตัวแบบจึงจก เราพบว่าพวกนี้มีมาก
อาจจะพอๆ กับ หรือมากกว่าพวกเฉื่อยๆ เสียด้วยซ้ำ ยิ่ง
ในสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีการครองชีพ ที่สูงต้องมีการ
แก่งแย่งชิงดีกันพวกนี้ก็ยังมีมากขึ้น ไม่เช่นนั้นอาจจะไม่
มีชีวิตรอด คนพวกนี้จะสามารถอยู่กับเจ้านายคนไหนก็
ได้ รู้จักเข้าหาเจ้านาย ไม่เคยขัดใจ มีแต่ยกย่องชมเชย
เจ้านายเกลียดใครเขาก็เกลียดด้วย เจ้านายรักใครเขาก็รัก
ด้วยต่อหน้า แต่ลับหลังก็เกลียดเพราะแข่งขันกันเอง เจ้า
นายคนไหนมาพวกนี้จะอยู่สบายเข้านอกออกใน เออๆ
กะๆ บางครั้ง สอพลอ ถ้าเจ้านายเก่าให้ฟังเสียด้วย เขา
จะพยายามทำตัวให้เข้ากับคนได้ทุกคน เพื่อแสวงหาข่าว
ไปประจบเจ้านาย เขาจะดีกับทุกๆ คน แต่ไม่เคยมีความ
จริงใจกับใคร เขาจะเป็นพวกทันอ้อถ้าลมแรงก็เอนไปมา
ถ้าลมอ่อนก็ตั้งตรง เป็นจึงจกที่จะเปลี่ยนสีได้ทุกวัน เวลา
แล้วแต่สถานการณ์ และมักเป็นพวกได้ดีในการทำงาน
เมื่อเวลามีการพิจารณาความดีความชอบ ถ้าเจ้านายเป็น

คนหูเบา ไม่เป็นตัวของตัวเอง เลือกที่รักมักที่ชัง เป็นคน
อ่อน ก็แน่นอนว่า ความดีทั้งหลายก็จะตกอยู่กับผู้ใกล้ชิด
เหล่านี้ ถ้าจะดูพวกนี้ก็น่าจะมีการปรับตัวที่ดีเพราะเข้า
ไหนเข้าได้ ยิ่งโดยเฉพาะกับเจ้านายที่เป็นผู้นำชีวิตของ
เขา แต่แท้ที่จริงแล้วคนพวกนี้หามีความสุขไม่ ต้อง
คอยระวังว่าใครจะคิดร้ายต่อตัว เพราะตัวเองไม่มีความ
จริงใจกับใคร อาจจะมีอาการของโรคประสาทชนิดหวาด
ระแวง เป็นคนที่ขาดความปลอดภัยทางใจ ขาดเอกลักษณ์
ของตนเอง เพราะมีแต่ทำหน้าที่รับคำสั่งและปฏิบัติตาม
ไม่เคยได้ใช้หัวใจหรือเป็นตัวของตัวเองเลย ขาดธรรม-
ชาติของมนุษย์ข้อหนึ่งที่ว่า คนย่อมมีความนับถือยกย่อง
ตนเอง แต่คนพวกนี้มีแต่ถูกตัวเอง

จึงจกกับคนไม่เหมือนกัน จึงจกเป็นสัตว์
วัน ๆ หนึ่งมันทำใจที่จะให้ทองอ้อม และปลอดภัย
มีชีวิตอยู่รอดก็พอใจแล้ว แต่คนเป็นสัตว์ประเสริฐ
เหนือสัตว์ทั้งหลาย ดังนั้นถ้าคน^๕ที่ตัวเหมือนจึงจก^๕
นั้น ก็น่าจะเป็นจึงจกเสียเลย ผู้อ่านลองพิจารณา
ดูซิว่า คนที่มีลักษณะเป็นแบบจึงจกนั้น จะเป็น
คนที่มีการปรับตัวหรือไม่ □